

תשמ"ה היתה שנה שחונה באמת. רשימת הסרטים שהוצגו בה היתה ארוכה כאורך הגלות, אבל לא נמצא בה סרט לרפואה, שיירשם כחוויה בלתי נשכחת או כבשורה חדשה. אפור — זה צבע השנה. אומרים: טוב יותר מן הכלכלה הישראלית. הגם זו נחמה?

קייג', שהוא בהחלט ראוי להיות שחקן שנת תשמ"ה, עבר מסירינעורים נוסח ראסטי גיימס, דרך גניבת הצגות מוותיקים במועדון הכותנה ועד להופעה אישית, המעמיקה והמפרכת ביותר, בברדי. שחקן שצריך להופיע סרט שלם, כשחלק גדול מפניו מוסתרים מאחורי תחבושות, ואף על פי כן מצליחים פנים אלה להביע את כל מיגוון הרגשות, מצער ועד זעם, מתיסכול ועד תבוסה — ראוי לכל השבחים.

כואב לנשמה. בין השחקניות קל מאוד לציין ותיקות ומנסות. **מריל סטריס**, גם כאשר היא מופיעה ברומן בינוני כמו להתאהב, אינה מחמיצה אף סצינה אחת, היא פשוט מכונת מישחק מושלמת. שותפתה מסילקווד, **שר**, עשויה להיות אחת המועמדות העיקריות לזכייה בפרס האוסקר השנה, אחרי מסיכה, שבו היא מגלמת אם זרוקה של נער בעל לב זהב וחזות מיפלצתית, והיא עושה זאת בכליך הרבה פשטות וטיבעיות, עד אשר שוכחים לחלוטין את הדמות האופנתית שקישטה במשך שנים את טורייהרכילות.

קתלין טרנר תיזכר לטוב, כי הצליחה להתגבר על הגיחון היומני של הסרט שבו הופיעה, למות בעד תשוקה, ולהעניק לדמות — פירסר מאית בשעות-היום, יצאנית בלילה — עומק בנושיו ואמינות, שדוגמתם קשה היה למצוא בחלק אחר של הסרט.

סאנדרין בונר הצעירה היא תגלית השנה ושחקנית-השנה בזכות לחיי אהבותינו. סרט קשה-עורף וכואב לנשמה; לכשיובא (אם יובא) לישראל סירטה החדש, בלי גג, בלי תג, שזכה

מוסיקלי או סרט פשע. התוצאה היתה שהוא צלע גם כאן וגם כאן, למרות שכמה הופעות של ריקודים היו מסנוורות עיניים וכמה שחקני מישנה ראויים לכל השבחים.

מאחורי תחבושות. ואם כבר מדובר בשחקנים, השנה הרשימה ארוכה במיוחד. ראשית, אותם שחרגו מקיסגרת ההישג האמנותי והפכו לתופעות חברתיות. הבולט והמשעשע ביניהם הוא **אדי מרסי**, הכושי הצעיר בשנות העשרים המוקדמות שלו, שהפך בכוחות עצמו את השוטר מבוורלי הילס לאחד הלהיטים הגדולים של השנה. **צ'אק נוריס**, הבריון שגולד כתחליף אמריקאי לברוס לי, עושה עכשיו סרטים בקבלנות, כל אחד מהם להיט, לא גדול, אבל מספק ביותר. הוא יכול לשמש תחליף זמני לצ'ארלס ברונסון, עד שיבוא הבריון הבא. בינתיים, הגיע לישראל להופיע בסירטו החדש של מנחם גולן.

אשר ל**ארנולד שווארצנגר**, מר עולם נצחי, שהפך לאליל טיפוחהשרירים: אם יהיה מי שיידע לנצל גם את חושיההומור הטיבעי שלו, שהתגלה בסרט תיעודי מוקדם, בוודאי יוכל להפיק ממנו הרבה יותר מסתם הנפשה של דמות מצויירת.

מעניין, שלעומת הקושי למצוא סרטים מרשימים ברמתם, לא חסרו השנה כלל הופעות של שחקנים, מן הווירטואוזיות של **מורם קונטני** כמשורר אירי שחיו בראובן ראובן, ועד למינימליות המתוחכמת במושגם של **פיליפ נוארה**, כשומר שסרח בשוטר מגנב פטור, מן הוצמח הסוערת של **ג'יימס וורס**, כנגנסטר

ריגעי אלימות קיצוניים. (אם כי, במחשבה שנייה, אלה אולי עזרו להצלחת הסרט.)

השני, מועדון הכותנה, שהיה הסרט היקר ביותר שהפיקו באמריקה, התבלבל לגמרי ולא הצליח להחליט אם הוא רוצה להיות סרט

מאתי מורדין ב-"בירדי" דור ההמשך

כמו ראסטי גיימס, זה יכול להיות בדיחה רעשנית כמו מסיבת הרווקים, או גרסה של רוקי לבני הגן, כמו נער הקאראטה. מי שירצה לחפור בעבר, יוכל אולי להצביע על אמריקן גראפיטי של ג'ורג' לוקאס, או בתקופה רחוקה פחות, על דיינר של בארי לוונסון, כמקורות השראה לסרטים הללו. אבל, אין שום ספק שחיקוי השנה נפלו בהרבה מן המקור.

עוד תופעה מוזרה לשנה זו, היא התחיה של הסרטים המוסיקליים. אומנם, לא מה שהיה פעם סרט מוסיקלי, אבל בכל זאת, סרטים שבהם למוסיקה יש תפקיד חשוב. אם סירטי הברייקדנט הם אולי תופעה טיבעית שגלשה מן השנה הקודמת ומהווה ספיח למה שקורה ברחוב האמריקאי, סרטים אחרים, שבהם המוסיקה שייכת לפרטואר הקלאסי, ולמרות זאת הצליחו, כמו כרמן או אמאדיאוס, בכל זאת מראים שמשו השתנה בטעם הקהל. כאן אולי צריך להוסיף את הנבואה, סרט ניסיוני, שבו המוסיקה של פיליפ גלאס חשונה ממש כמו התמונה.

הביזבז הגדול. שני הפילים הלכניים של השנה היו, ללא ספק, היו זמנים באמריקה ומועדון הכותנה. שניהם עסקו בנושא דומה — תורההוב של הגאנגסטר האמריקאי — ובשני הם היתה תחושת הביזבז והעורף, אשר העיקה והפריעה להערכת המוצר הסופי.

הראשון, סירטו של סרג'ו ליאונה, למרות שנמשך ארבע שעות, דווקא מצא לו אוהדים רבים בארץ, אולי משום שהתמונה על המסך היתה עשירה כליך, הופעתם של דהנירו וג'יימס וודס מרשימה כליך, היריעה היתה רחבה כליך, שהם האפילו על כל הצרות האחרות: על המיבנה המוזר של הסרט, על חלקים מעורפלים כסיפור, על חזרות והשהיות מיותרות ועל כמה

אפולו ניק פורטה ב-"רני רוז" כושל ואנושי

קלי מקגיל ב-"ראובן ראובן" הגיעה עד "העד" — תגיע רחוק

בפרס בונציה, תהיה בו הוכחה נחרצת מדוע היא שחקנית-השנה שלנו.

תפקיד זעיר. אצל שחקנייהמישנה המבחר רחב — מאד הארים, כקעל בוגדני במקום בלב ועד לריצ'רד מאליג, כמטורף המלמד היסטוריה במטורפים המורים; מאפולו ניק פורטה, כומר איטלקי כושל בדני רוז, איש ברודוויי ועד לג'יימס פוקס, כמחנך מיואש בהורד האימפריאלית בהמעבר להודו; וזאת מבלי לציין את כל תפקידיהמישנה במועדון הכותנה, את לילאו מקיקרן ככומר שיכור בליידי נץ או את ג'פרי ג'ונס, הקיסר האוסטרי באמאדאוס.

אולם המפתיע מכולם היה דווקא אחד ש מקובל לראותו כשחקן ראשי, ולא סתם שחקן ראשי, אלא כגדול שחקני-אמריקה היום. זהו **רוברט דהנירו**, שנטל על עצמו תפקיד זעיר בברזיל, סירטו המפורסם, חצי מפחיד וחצי פארודי של טרי גיליאם, כשהוא מגלם אינסטלטור המורד במימסד. דהנירו הופיע בשני סרטים נוספים השנה, היו זמנים באמריקה ולהתאהב, בשני הם הסתבר שהוא אכן שחקן גדול. אבל דווקא בתפקיד האפיוודי הקטן הזה הוא הירשה לעצמו דבר שהוא מעז לעשות רק לעיתים רחוקות: הוא חייד מלוא הפה, כאילו הוא מרשה לעצמו

יהודי משתולל בהיו זמנים באמריקה ועד לאיפוק הרך והנבון של ריצ'רד פארנסוורת, כשודררכבות מודקן בהשועל האפור, מן ההפני מה הקיצונית של הארי דין סטאנצ'ון כפריס-טכסס ועד לדיקארנס המופנם של רופרט אוררט בארץ אחרת, ואחר כך בלרקוד עם זר, ואין לשכוח את צ'צ'ו אינגרסיה בקטע מבריק ככאוס.

ותיקים כמו ג'ון הרט, ב-1984 ובהפגיעה, או האריסון פורד, בהעד, הוכיחו שוב את מעלותיהם הרבות, כל אחד בדרכו המיוחדת במינה, ואילו דור חדש של צעירים מצף את המסך בכישרון ובנוכחות קולנועית מדהימה. הרשימה של הצעירים היא ארוכה במיוחד, אבל נראה ששניים הם הבולטים ביותר, שיתפו פעולה יחד בסרט אחד, ברדי, שעיקר מעלתו היא נוכחותם של השניים. **מאתיו מורדין**, ועוד יותר ממנו, **ניקולאס קייג'**, ממלאים את התמונה באישיותם, ובאוסף תפקידים מגוונים ביותר, מראים עד כמה הם מסוגלים להיות את דור ההמשך בהוליווד. מורדין, שהופיע קודם לכן כחייל מרובע בסטרימסר וכטוריסט מיוחם במלון נירהמפשייר, נכנס לתוך עצמו, כאילו מתבודד בתוך עולם אחר, כדמות הנער אלום המילחמה, החולם להיות ציפור, ואילו ניקולאס

צ'יצו אינגרסיה ב-"ג'ארה מתוך" "באוס" הליקוק של דון לולו